

**ITÄ-UUDENMAAN HYVINVOINTIALUEEN PELASTUSTOIMEN PALVELUTASOPÄÄTÖS
2027–2030**

Vanhusneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä vuosille 2027–2030. Vanhusneuvosto toteaa, että kyse on palvelutasopäätöksestä, joka määrittää toiminnan suunnitteluperusteet ja jonka pohjalta laaditaan toimintaa ohjaavat suunnitelmat, kuten onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma, valmiussuunnitelma ja ulkoiset pelastussuunnitelmat. Palvelutasopäätös ei koske ensihoitopalveluja, joista vastaa HUS-yhtymä.

Palvelutasopäätöksessä on tunnistettu kansallisesti merkittävät riskit sekä alueen omat riskitekijät. Onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan liittyen todetaan, ettei asiakkaille näkyvään palvelutasoon tai resursseihin ole tulossa olennaisia muutoksia. Riskianalyysin nostot on huomioitu, kuten asumisturvallisuuden edistäminen, sähköautojen ja ladattavien laitteiden lisääntyminen, kulttuurinen monimuotoistuminen sekä sään ääri-ilmiöt ja niihin varautuminen. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi sosiaali- ja terveystoimen, kuntien, poliisin ja muiden viranomaisten kanssa on keskeinen osa toimintaa.

Vanhusneuvosto toteaa, että lausuttavana on palvelutasopäätöksen julkinen versio, josta salassa pidettävät tiedot on poistettu.

Vanhusneuvostolla ei ole mahdollisuutta ottaa yksityiskohtaisesti kantaa palvelutasopäätöksen kaikkiin osa-alueisiin, mutta neuvosto pitää myönteisenä sitä, että Uudenmaan väestön ikääntyminen on huomioitu palvelujen suunnittelussa ja mitoituksessa. Erityistä huomiota on kiinnitetty ikääntyvän väestön asumisturvallisuuteen.

Lähes joka neljäs uusimaalainen on yli 64-vuotias. Väestön vanheneminen lisää ikääntyneiden kotona asumista yhä pidempään ja usein aiempaa heikommassa toimintakyvyssä. Tämä lisää huoneistopalojen riskiä sekä vaikeuttaa omatoimista poistumista vaaratilanteissa. Samaan aikaan palveluasumisen ja yhteisöllisen asumisen tarve kasvaa. Näiden muutosten vuoksi onnettomuuksien ehkäisy yhteistyössä palvelujen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa on tärkeää.

Vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että turvallisuuskoulutusta kohdennetaan hoitolaitosten henkilökunnalle sekä omaishoitajille. Palvelutasopäätökssä on myös huomioitu ruotsinkielisten palvelujen, koulutuksen ja viestinnän saatavuus.

Viranomaisyhteistyöhön panostetaan palvelutasopäätöksessä laajasti. Yhteistyötä tehdään hyvinvointialueen sisällä sekä muun muassa poliisin, ympäristöterveydenhuollon ja Tukesin kanssa. Tiedonvaihtoon on sovitut toimintamallit, ja pelastuslaitos toimii aktiivisesti hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävässä yhteistyössä.

Riskianalyysin mukaan lähes kaikki palokuolemiin johtavat tulipalot tapahtuvat asuinrakennuksissa. Monissa tapauksissa kohteesta on puuttunut toimiva palovaroitin. Palovaroittimen puuttuminen tai toimimattomuus viivästyttää tulipalon havaitsemista ja lisää vakavien seurausten riskiä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää henkilöihin (noin kolmannes), jotka eivät kykene huolehtimaan palovaroittimen toimintakunnon säännöllisestä tarkistamisesta.

Vanhusneuvoston lisähuomiot

Vanhusneuvosto toivoo, että luonnononnettomuuksiin ja erityisesti sään ääri-ilmiöihin sekä laajoihin maastopaloihin varautuminen näkyisi palvelutasopäätöksessä nykyistä selkeämmin.

Lisäksi vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että mahdollisten uusien datakeskusten vaikutukset ja niihin liittyvät riskit arvioidaan pelastustoimen näkökulmasta osana alueellista riskienhallintaa.

Vanhusneuvosto korostaa myös haja-asutusalueiden erityispiirteiden huomioimista varautumisessa. Alueilla, joilla ei ole yleisiä väestönsuojia ja joissa asukkaat suojautuvat pääosin koteihinsa, omaehtoisen varautumisen tukeminen ja ohjeistus ovat erityisen tärkeitä. Haja-asutusalueiden asukkaiden erilaiset mahdollisuudet suojautumiseen tulee huomioida suunnittelussa.

Vanhusneuvosto

16.9.2026